FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO
fremsat den 11. februar 1988 *

Høje Domstol.

1. Sagsøgeren, der er indehaver af en vingård i Portugal, indgav den 20. juni 1986 en ansøgning til statssekretæren for landbrug og ministeren for landbrug, fiskeri og ernæring om ydelse af en præmie i henhold til Rådets forordning nr. 777/85 af 26. marts 1986 [1] for endelig nedlæggelse af et vinareal på 30 hektar, der skulle ryddes som et led i en samlet omlæggelse af ejendommen.

2. Rådet vedtog den 14. juli 1986 forordning nr. 2239/86 om en fælles specifik foranstaltning til forbedring af vinstrukturerne i Portugal (EFT L 196 af 18. 7. 1986, s. 1), hvis artikel 6, stk. 6, bestemmer, at

»i det tidsrum, hvor den fælles foranstaltning løber, kan vindyrkerne ikke modtage den i forordning (EØF) nr. 777/85 fastsatte præmie for endelig nedlæggelse«.

3. Ifølge sagsøgeren er ordningen, der ved forordning nr. 2239/86 specifikt blev indført for Portugal, i flere henseender mindre gunstig end ordningen i forordning nr. 777/85. Det sagsøgende selskab har især gjort gældende, at forordning nr. 2239/86 i sin 10-årige gyldighedspeirode kun kan finde anvendelse på et areal på i alt 15 000 hektar. De portugisiske myndigheder overlades således et vidt skøn, hvorfor givetvis ikke alle ansøgere kan profitere af forordningen. Desuden er det præmiebeløb for endelig nedlæggelse, der er fastsat i forhold til det gennemsnitlige udbytte pr. hektar, mindre end det i forordning nr. 777/85 fastsatte.

4. Principielt har sagsøgeren nedlagt påstand om annullation af forordning nr. 2239/86, artikel 6, stk. 6, der udelukker selskabet fra præmien i forordning nr. 777/85, under henvisning til, at denne tilsidesætter de almindelige fællesskabsretlige principper om retssikkerhed, overholdelse af velerhvervede rettigheder, om ikke at give love med tilbagevirkende kraft og beskyttelsen af den berettigede forventning.

5. Subsidiært har sagsøgeren nedlagt påstand om erstatning for det tab på 150 000 ECU, selskabet har lidt som følge af, at forordning nr. 777/85 ikke fandt anvendelse.

Annullationspåstanden

6. Rådet, som sagsøgte, og Republikken Portugal og Kommissionen, som interve-

* Oversat fra fransk.

1 — Rådets forordning (EØF) nr. 777/85 af 26. marts 1985 om ydelse af præmier for endelig nedlæggelse af visse vinareal-er i produktionsårene 1985/1986 til 1989/1990 (EFT L 88 af 28.3.1985, s. 8).

nienter, har principielt anført, at annullationssøgsmålet må afvises, idet sagsøgeren ikke er umiddelbart og individuelt berørt af forordning nr. 2239/86.

7. Som Domstolen gentagne gange har udtalt,

»kan ifølge Traktatens artikel 173, stk. 2, et af private anlagt annullationssøgsmål kun antages til behandling i realiteten, såfremt den anfægtede retsakt, selv om den er udfærdiget i form af en forordning, dog reelt er en beslutning, der berører sagsøgeren umiddelbart og individuelt. Denne bestemmelse har navnlig til formål at undgå, at Fællesskabets institutioner alene ved at anvende forordningsformen kan afskære en privatpersons sagsanlæg i anledning af en beslutning, der berører den pågældende umiddelbart og individuelt og således at tydeliggøre, at den valgte form ikke kan ændre en retsakts beskaffenhed.

En privatpersons søgsmål må imidlertid afvises, såfremt det er rettet mod en almengyldig forordning, jfr. Traktatens artikel 189, stk. 2. Afgørelsen om, hvorvidt der foreligger en forordning eller en beslutning beror på, om den omhandlede retsakt er almengyldig eller ej. Det afgørende er derfor den anfægtede retsakt beskaffenhed og navnlig de retsvirkninger, den skal have eller faktisk har« [2].

2 — Domstolens dom af 24. februar 1987, Deutz und Geldermann, Sektkellerei, mod Rådet, sag 26/86, Sml. s. 941, præmis 6 og 7; se også Domstolens kendelse af 20. maj 1987, Champlor SA m. fl. mod Kommissionen, sag 233/86 til 235/86, Sml. s. 2251, præmis 6 og 7.

8. Imidlertid kan der ikke være tvivl om, at forordning nr. 2239/86 i sin helhed har et generelt sigte. Som dens titel viser, angår den en forbedring af vinstrukturerne i Portugal, hvilket skal opnås dels ved omstrukturering af vindyrkningsarealerne og dels ved at tilskynde til en endelig nedlæggelse af vinarealer. Den er udformet på en generel og teoretisk måde, finder anvendelse på objektivt afgrænsede situationer og har retsvirkninger for nogle generelt og teoretisk afgrænsede persongrupper.

9. Den er rettet til de portugisiske vindyrkere som helhed og angår sagsøgeren, som enhver anden erhvervsdrivende, der er omfattet af direktivet udelukkende i kraft af, at selskabet er vinproducent: Sagsøgeren er derfor ikke individuelt berørt.

10. Sagsøgeren er heller ikke umiddelbart berørt. I særdeleshed da ydelsen af præmie for endelig nedlæggelse i henhold til forordning nr. 2239/86, kræver en skriftlig afgørelse fra de portugisiske myndigheder, hvortil ansøgningerne skal indsendes. De portugisiske myndigheder råder ved udøvelsen af denne kompetence råder over et vidt skøn, hvilket sagsøgeren selv erkender, og for hele varigheden af den fælles foranstaltning i henhold til artikel 6 i forordning nr. 729/70 [3], dvs. 10 år (artikel 10, stk. 1) er ydelsen af præmier for endelig nedlæggelse begrænset til et samlet areal på i alt 15 000 hektar af de portugisiske vindyrkningsarealer (artikel 6, stk. 4), hvilke ifølge Rådets oplysninger, der ikke er blevet bestridt, udgør 279 000 hektar.

3 — Rådets forordning (EØF) nr. 729/70 af 21. april 1970 om finansiering af den fælles landbrugspolitik (EFT L 94 af 28.4.1970, s. 13).

11. I sin replik (s. 25) har sagsøgte, hvilket er blevet bekræftet under retsmødet, fremhævet, at man ikke ønsker hele forordning nr. 2239/86 annulleret, da man ikke bestrider, at denne i sin helhed har karakter af en forordning, »men kun den del... der tilsidesætter det fællesskabsretlige hjemmelskrav«. I indledningen til stævningen (s. 2) har sagsøgeren i øvrigt præciseret, at »nærværende søgsmål har til formål:

a) at det statueres, at de almindelige principper om retssikkerhed, overholdelse af velerhvervede rettigheder, ikke at give love med tilbagevirkende kraft og beskyttelsen af den berettigede forventning, som er bestanddele af fællesskabsretten, er blevet tilsidesat, idet Rådets forordning (EØF) nr. 2239/86 af 14. juli 1986 bestemmer, at i hele perioden for den fælles foranstaltning, der blev indført ved omhandlede forordning, kan vindyrkerne ikke opnå den præmie for endelig nedlæggelse, der er fastsat i forordning (EØF) nr. 777/85...«.

12. Men dette indebærer, at sagsøgeren nedlægger påstand om, at det for produktionsåret 1986/1987 og for alle de efterfølgende produktionsår ikke er afsnit II i forordning nr. 2239/86, der finder anvendelse, men derimod forordning nr. 777/85. Ved at nedlægge påstand om annullation af artikel 6, stk. 6, har sagsøgeren reelt nedlagt påstand om annullation af samtlige bestemmelser i forordning nr. 2239/86, der vedrører rydning af vindyrkningsarealer, dvs. annullation af en række forordningsbestemmelser.

13. Under retsmødet har sagsøgeren imidlertid givet det indtryk, at stævningen også kan fortolkes udelukkende som en påstand om, at forordning nr. 2239/86 kun skal sættes ud af kraft for så vidt angår produktionsåret 1986/1987 og kun for sagsøgerens vedkommende. Dette minder meget om en begræning om en midlertidig foranstaltning.

14. Selskabet Agro-Pecuaria har gjort gældende, at det må betragtes som individuelt berørt af artikel 6, stk. 6, i forordning nr. 2239/86, idet det var den eneste portugisiske landbrugsvirksomhed, der indgav en ansøgning om ydelse af præmie i henhold til forordning nr. 777/85 på dagen for forordning 2239/86's vedtagelse og ikrafttræden. Selskabet er således individuelt berørt af artikel 6, stk. 6, idet denne bestemmelse afskærer det fra præmien i forordning nr. 777/85, og herved påvirker dets juridiske situation ved en faktisk situation, der udskiller selskabet fra enhver anden person og individualiserer selskabet på en måde, der ligestiller det med adressaten for en beslutning.

15. Rådet, Republikken Portugal og Kommissionen har bestridt, at sagsøgeren er individuelt berørt af bestemmelsen og har herved henvist til, at ansøgningen blev indsendt inden den 1. september 1986, dvs. inden begyndelsen af det vinproduktionsår, hvor den under andre omstændigheder havde kunnet komme i betragtning, samt at ansøgningen ikke i sig selv kan have nogen retsvirkning.

16. Sagsøgeren finder på den anden side, at der er en klar lighed mellem denne sag og sag 11/82, SA Piraiki-Patraiki m. fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber[4]. I denne sag havde sagsøgeren gjort

4 — Domstolens dom af 17. januar 1985, Sml. s. 207.

gældende, at selv om den anfægtede bestemmelse fandt anvendelse på alle græske eksportører, aktuelle eller potentielle, af bomuldsgarn til Frankrig, var deres situation særlig i den forstand, at de inden bestemmelsens vedtagelse havde indgået nogle kontrakter, hvis opfyldelse skulle finde sted efter dennes ikrafttræden. For dem, der kunne bevise eksistensen af sådanne kontrakter, anerkendte Domstolen, at de befandt sig i en faktisk situation, der adskilte dem fra alle andre, der berørtes af den anfægtede beslutning,

»for så vidt som de helt eller delvis blev forhindret i at opfylde kontrakterne som følge af vedtagelsen af beslutningen« (Sml. 1985, s. 244, præmis 19).

17. Som følge af Kommissionens indvending om, at den på tidspunktet for beslutningens vedtagelse ikke kendte og ikke havde mulighed for at få oplyst eksistensen af disse privatretlige aftaler, undersøgte Domstolen igen ud fra denne synsvinkel formaliteten samtidig med pådømmelsen af sagens realitet (præmis 21) og fastslog slutteligt vedrørende de erhvervsvirksomheder, der havde indgået sådanne kontrakter, at

»de virksomheder, hvis kontrakter opfyldte disse kriterier, må antages at være individuelt berørt, idet de udgjorde en lille gruppe erhvervsdrivende, som Kommissionen kendte til, og som på grund af de nævnte kontrakter blev særligt berørt« (Sml. 1985, s. 245, præmis 31).

18. I nærværende sag kan det ikke bestrides, at sagsøgerens indgivelse af en ansøgning i henhold til forordning nr. 777/85 med sikkerhed gjorde det muligt at udskille selskabet som *en* af de portugisiske vinproducenter, der faktisk blev berørt af, at forordningen blev sat ud af kraft.

19. Men man kan ikke sige, at Sociedade Agro-Pecuaria blev langt mere berørt af denne beslutning end de øvrige portugisiske vinproducenter, der skulle til at indgive deres ansøgninger ved begyndelsen af det nye vinproduktionsår. Selskabet blev blot tidligere ramt af dens virkning.

20. Domstolen har gentagne gange udtalt, at

»den omstændighed, at det er muligt at fastlægge antallet eller endog identiteten af de retssubjekter, som på et givet tidspunkt vil blive berørt af en retsakt, er ikke til hinder for, at retsakten har karakter af en generel normfastsættende foranstaltning, når det kan fastslås, at denne retsvirkning som grundlag har objektive retlige eller faktiske kriterier, som er opstillet i retsakten, og som har tilknytning til det tilsigtede formål med denne« (præmis 8 i ovennævnte dom Deutz und Geldermann, Sektkellerei mod Rådet for De Europæiske Fællesskaber).

21. Så vidt jeg ved, eksisterer der kun en eneste dom i Domstolens praksis, hvor Domstolen har statueret, at privatpersoners søgsmål kan realitetsbehandles, blot fordi disse havde indgivet nogle ansøgninger. Det er dom af 13. maj 1971, NV International Fruit Company m. fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (forenede sager 41-44/70, Rec. s. 411/Sml. 1971, s. 83). I denne sag fandt den anfægtede forordning kun anvendelse på virksomheder, der dels havde ansøgt om importlicenser inden en vis dato, der var fastsat i forordningen, og dels havde ansøgt inden forordningens vedtagelse. Domstolen fastslog da, at

»antallet af ansøgninger, som den nævnte forordning kunne vedrøre, stod altså fast,

da den blev udstedt; ingen nye ansøgninger kunne komme til« (præmis 17 og 18 i ovennævnte dom).

22. I nærværende sag ville situationen kun have været den samme, dersom den anfægtede forordning var udstedt efter den 31. december 1986, dvs. efter den fastsatte frist for indgivelse af ansøgninger om præmie for rydning i produktionsåret 1986/1987. Kun på det tidspunkt ville antallet og identiteten af de berørte vinproducenter have været bestemt og fast »ne varietur«. Retsakten ville således, i det mindste for så vidt angår dette produktionsår have berørt en sluttet kreds af erhvervsdrivende. Den anfægtede forordning blev imidlertid udstedt den 14. juli 1986.

23. For at en privatperson i øvrigt kan betragtes som individuelt berørt af en bestemmelse i en forordning, skal denne *gribe ind i privatpersonens retsstilling* (dom af 18. november 1975, sag 100/74, CAM A/S mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, præmis 19, Sml. s. 1393, 1403). Med andre ord skal privatpersonens initiativ have haft retsvirkninger på grund af den anfægtede retsakt.

24. Domstolen har således statueret, at nogle eksportører var individualiserede derved, at de havde *opnået* en forudgående fastsættelse af restitutionerne i nogle certifikater, der var udstedt inden en bestemt dato [5].

25. I det tilfælde, hvor Kommissionen har truffet en beslutning, efter at denne fra de nationale interventionsorganer har fået meddelelse om de bud, de har modtaget i forbindelse med periodiske licitationer om salg af frossent oksekød, som interventionsorganerne ligger inde med, har Domstolen tilladt realitetsbehandling af et søgsmål fra en bydende, fordi Kommissionens beslutning, selv om den er adresseret til medlemsstaterne, afgør, direkte, hvilken skæbne, gunstig eller ugunstig, hvert enkelt af de bud skal have, der er afgivet [6].

26. Også i dommen SA Piraiki-Patraiki, som specielt er blevet påberåbt af sagsøgeren, baserede Domstolen sig på eksistensen af allerede indgåede kontrakter, hvis eksistens var blevet bevist og hvis opfyldelse helt eller delvis var umuliggjort af den anfægtede foranstaltning, og statuerede, at de virksomheder, der havde sådanne kontrakter, var individuelt berørt.

27. I den sag, vi beskæftiger os med her, kan sagsøger naturligvis ikke påberåbe sig en kontraktsmæssig forpligtelse, hvis opfyldelse umuliggøres af, at forordning nr. 2239/86 blev udstedt.

28. Skulle man i øvrigt som sagsøger antage, at medlemsstaternes kompetente myndigheder inden for rammerne af forordning nr. 777/85 ikke råder over noget skøn med hensyn til ydelsen af præmier til de ansøgere, der har ansøgt og som opfylder betingelserne, måtte myndighederne kontrollere, om betingelserne faktisk var opfyldt og af-

5 — Domstolens dom af 18. november 1975, sag 100/74, CAM A/S mod Kommissionen, Sml. s. 1393; Domstolens dom af 31. marts 1977, sag 88/76, Société pour l'exportation des sucres SA mod Kommissionen, Sml. s. 709; Domstolens dom af 3. maj 1978, sag 112/77, August Töpfer & Co. mod Kommissionen, Sml. s. 1029.

6 — Dom af 6. marts 1979, sag 92/78, Simmenthal SpA mod Kommissionen, Sml. s. 777.

gøre, hvorledes vindyrkningsarealerne skulle klassificeres, på stedet fastlægge deres afkast, og under hensyn til alle disse forhold tildele et beløb til hver enkelt. En ansøgning i henhold til forordning nr. 777/85 har altså ingen automatisk retsvirkning.

29. Da ansøgningen som bekendt ikke gav anledning til en afgørelse fra de kompetente myndigheder, kan jeg slutte, at den anfægtede bestemmelse ikke har grebet ind i sagsøgerens retsstilling. Under henvisning til samtlige ovenfor anførte betragtninger bør annullationssøgsmålet afvises.

Erstatningen

30. Selv om jeg er kommet frem til at annullationssøgsmålet må afvises, kan jeg ikke undlade at undersøge erstatningssøgsmålet, idet

»i henhold til Domstolens faste praksis er erstatningssøgsmålet efter Traktatens artikel 178 og artikel 215, stk. 2, indført som et selvstændigt retsmiddel med en særlig funktion i forhold til andre retsmidler og er underlagt betingelser, som er udformet med henblik på dets formål«[7].

Afvisningen af påstanden om annullation medfører altså ikke nødvendigvis afvisning af påstanden om erstatning.

31. Rådet, Republikken Portugal og Kommissionen finder imidlertid, at den subsidiære påstand om erstatning må afvises, idet den ikke opfylder betingelserne i Domstolens procesreglement, artikel 38, stk. 1, litra c), der bestemmer, at stævningen indeholder søgsmålets genstand og en kort fremstilling af de søgsmålsgrunde, der påberåbes.

32. Det er korrekt, at det skriftlige materiale fra sagsøgeren er yderst ordknapt på dette område. I sin stævning har sagsøgeren alene nedlagt påstand om, »at det tilpligtes Fællesskabet at betale erstatning for de tab, som den manglende anvendelse af Rådets forordning nr. 777/85 (EØF) af 25. marts 1985 har påført sagsøger«. Yderligere har sagsøgeren i sin replik (s. 52) opgjort det tab, som det påstår at have lidt, til 150 000 ECU med tillæg af morarenter fra det tidspunkt, da stævningen blev forkyndt for sagsøgte.

33. Efter min mening fremgår det tilstrækkelig klart af selve stævningen, at der med påstanden tilsigtes at opnå erstatning svarende til den præmie, som sagsøgeren påstår sig berettiget til i henhold til forordning nr. 777/85 for de 30 hektar vindyrkningsarealer, selskabet havde til hensigt at rydde (dvs. 150 000 ECU).

34. Med hensyn til de søgsmålsgrunde, der påberåbes, er det tydeligvis de samme, som annullationssøgsmålet er baseret på.

35. Den omstændighed, at det tilstræbte resultat og de søgsmålsgrunde, der påberåbes i begge søgsmål, er de samme, forekommer mig ikke tilstrækkelig til at slutte, at erstatningssøgsmålet skal afvises.

7 — Se især Domstolens dom af 26. februar 1986, sag 175/84, Krohn & Co. Import-Export (GmbH & Co. KG) mod Kommissionen, Sml. s. 753, præmis 26.

36. I sagen Compagnie d'approvisionnement de transport et de crédit SA og Grands Moulins de Paris SA mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber[8] stod Domstolen over for en lignende situation. Kommissionen havde bestridt, at erstatningskravene kunne realitetsbehandles og gjort gældende, at den omstændighed, at sagsøgerne havde opgjort deres tab til præcis forskellen mellem støtten efter de anfægtede forordninger og støtten efter den tilstræbte ordning, måtte bedømmes således, at sagsøgerne via erstatningssøgsmål søgte at omgå den afvisning, som de måtte tåle, hvis de anlagde sag til annullation af de omhandlede direktiver efter EØF-Traktatens artikel 173.

37. Domstolen udtalte hertil imidlertid at

»erstatningssøgsmålet er indført som et selvstændigt middel med en særlig funktion i forhold til andre retsmidler og er underlagt betingelser, som er udformet med henblik på dets specielle formål. Det adskiller sig fra annullationssøgsmålet ved, at det tilsigter, ikke ophævelse af en bestemt foranstaltning, men erstatning for et tab, som er forårsaget af en institution under udøvelsen af dens hverv; at erstatningssøgsmålene tager alene sigte på at anerkende et erstatningskrav og som følge heraf på en ydelse, der kun skal have virkning i forhold til sagsøgerne; at disse søgsmål kan således påkendes i realiteten«.

38. I nærværende sag ville sagsøgeren i øvrigt ikke kunne beskyldes for at have villet omgå betingelserne i artikel 173, eftersom selskabets søgsmål principalt er anlagt efter denne artikel. Desuden må man notere sig, at erstatningssøgsmålet er blevet anlagt subsidiært. Det bliver kun relevant, hvis forordning nr. 2239/86 *ikke* annulleres (enten fordi det principale søgsmål afvises, eller sagsøgte frifindes). Hvis forordningen bliver annulleret af Domstolen, vil forordning nr. 777/85 fortsat finde anvendelse på Portugal, og sagsøgeren ville ikke lide noget tab.

39. Jeg foreslår derfor ikke, at erstatningssøgsmålet afvises, men at det fremmes til realitetsbehandling.

40. Med hensyn til dette følger det af fast praksis

»at ifølge Traktatens artikel 215, stk. 2, og de generelle grundsætninger, hvortil der henvises i denne bestemmelse, forudsætter Fællesskabets ansvar, at der er opfyldt en række betingelser, for så vidt angår retsstridigheden af institutionernes adfærd, tabets indtræden og eksistensen af en årsagssammenhæng mellem denne adfærd og det påberåbte tab«.

I denne sag er retsakten, der påstås at være årsagen til tabet, en generel retsakt. Herom gælder efter Domstolens praksis, at

»efter fast praksis (jfr. navnlig dom af 2. december 1971 i sag 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt, Sml. s. 275) kan Fællesskabet imidlertid kun ifalde ansvar for sådanne generelle retsakter, såfremt der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse af en højere retsregel til beskyttelse af private«.[9]

8 — Domstolens dom af 13. juni 1972, forenede sager 9 og 11/71, Sml. i sammendrag s. 101.

9 — Dom af 14. januar 1987, Zuckerfabrik Bedburg AG m. fl. mod Rådet og Kommissionen, sag 281/84, Sml. s. 49, præmis 17 og 18.

Det er under hensyntagen til disse krav, at nærværende erstatningssøgsmål må bedømmes.

41. Som jeg allerede har anført, kan vi antage, at de højere retsregler til beskyttelse af private, som sagsøgeren påstår er tilsidesatte er de samme som dem, selskabet støttede sit annullationssøgsmål på, nemlig principperne om overholdelse af velerhvervede rettigheder, beskyttelsen af den berettigede forventning, retssikkerhed og princippet om ikke at give love med tilbagevirkende kraft.

42. Som anført tidligere har ansøgningen om ydelse af præmie for rydning, der var indsendt af sagsøgeren til de portugisiske myndigheder, imidlertid hverken kunnet fremkalde nogen retsvirkning, eller a fortiori skabt en ret til præmie i henhold til forordning nr. 777/85.

43. Under disse omstændigheder kan der ikke være tale om en tilsidesættelse af princippet om overholdelse af velerhvervede rettigheder. I øvrigt har Domstolen for nyligt under henvisning til sin dom af 27. september 1979 i sagen Eridania mod Ministère de l'agriculture et des forêts bekræftet [10], at

»en virksomhed kan nemlig ikke påberåbe sig en velerhvervet ret til bevarelse af en fordel, som for denne virksomhed er et resultat af udformningen af en markedsordning på et givet tidspunkt« [11].

Dette gælder så meget desto mere, når der er tale om en potentiel fordel.

44. Derfor kan man heller ikke fastholde, at der er sket en tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning. Det følger desforuden af Domstolens praksis, at hvis en forudseende og påpasselig erhvervsdrivende må påregne, at der vil blive indført strenge foranstaltninger på fællesskabsplan, kan han ikke påberåbe sig en berettiget forventning, når denne retsakt udstedes (Domstolens dom af 1. februar 1978, sag 78/77, Firma Johann Lührs mod Hauptzollamt Hamburg-Jonas, Sml. s. 169) [12]. Det skal desuden her bemærkes, at forordning nr. 777/85 i artikel 7 bestemmer, at Rådet kan ændre de fastsatte præmiebeløb.

45. I denne sammenhæng har Kommissionen ret i at understrege, »at det ville være urimeligt, hvis en privatperson via en for tidligt indgivet ansøgning (der endnu ikke har medført retsvirkninger for ansøger) kan tvinge Fællesskabet til at opretholde en ordning uændret fra det ene produktionsår til det andet uanset de økonomiske forhold«. Domstolen har flere gange udtalt [13], at

»anvendelsesområdet for princippet om beskyttelse af den berettigede forventning må ikke udvides i en sådan grad, at princippet generelt forhindrer, at en ny ordning kan finde anvendelse på de fremtidige virkninger af situationer, som er opstået under den tidligere ordning (...)«.

10 — Sag 230/78, SpA Eridania, Sml. 1979, s. 2749.

11 — Se Domstolens dom af 11. marts 1987, Walter Rau Lebensmittelwerke m. fl. mod BALM, forenede sager 133 til 136/85, Sml. s. 2289, præmis 18.

12 — Se dom af 11. marts 1987, Van den Bergh en Jurgens BV mod Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, sag 265/85, Sml. s. 1155, præmis 44.

13 — Se især Domstolens dom af 14. januar 1987, Forbundsrepublikken Tyskland mod Kommissionen, Sml. s. 1, præmis 36.

46. I øvrigt kan sagsøger ikke kræve oprettelse af en overgangsordning til egen fordel, når selskabet ikke havde velerhvervede rettigheder under den tidligere ordning.

47. For så vidt angår princippet om retssikkerhed og om ikke at give love med tilbagevirkende kraft, skal jeg alene anføre, at forordning nr. 2239/86, der blev udstedt den 14., offentliggjort den 18. og trådte i kraft den 21. juli 1986, kun fandt anvendelse på vinproduktionsåret 1986/1987, der begyndte den 1. september 1986. Dens anvendelse på sagsøgerens ansøgning, der var indgivet for dette år, kan således i intet tilfælde have tilsidesat de nævnte almindelige principper.

Under henvisning til de ovennævnte begrundelser bør erstatningskravet afvises som ubegrundet.

48. Jeg foreslår derfor Domstolen, at annullationssøgsmålet afvises, og at erstatningssøgsmålet afvises som ubegrundet, samt at sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger, herunder de intervenerende parters.